

Pogorzelica

- Wieś komandorii joannitów poznańskich, siedziba parafii
- [1578] Wieś trzymał w dzierżawie Stanisław Bobolecki, podstarości pyzdry. Podatki płacono z 3 łanów i kwarty, od 2 zagrodników [Pawiński, s. 210].
- [1618] Podatki koronne płacono z 3 łanów, z kwarty przewoźnej i od zagrodnika – w sumie 3 fl 11 gr 9 den [Parczewski, s. 167].
- [ok. 1710] We wsi był ćwierćdym [Bibl. Kórnicka PAN, rękopis BK 360, k. 56v].
- [1775] We wsi było 7 dymów, z których wybierano po 7 zł tytułem podymnego [APP, Tabela Kościan 7, k. 21].
- [widoki] Zachował się widok Pogorzeliczy z 1661 r., przedstawionej na jednej z wedut Stoorna.

Pogorzelica [parafia]

Parafia rzymsko-katolicka w dawnej diecezji poznańskiej, archidiakonacie poznańskim, dekanacie Pyzdry. Wieś była własnością joannitów poznańskich. Zapewne im należy przypisać fundację świątyni parafialnej p. w. św. Wojciecha, chociaż z uposażenia wynika, że była to fundacja książęca (przewóz na Warcie na szlaku Jarocin – Pyzdry – 1527 r.). Do parafii przynależały: Chwałowo, Gąsiorowo, Komorze, Nowa Wieś, Ostanowo, Paruchowo, Przybysław, Ruda [Komorska], Rogaszyce, Stanowo.

J. Nowacki przyjmuje hipotezę o istnieniu kościoła już w 1253 r. w czasie zjazdu książąt z dostojnikami świeckimi i Kościoła Polskiego.

Kościół i parafię opisywały liczne wizytacje, m.in. z 1683 r., wspominająca, że w 1679 r. odbudowano świątynię, a jej kolatorem był Hieronim Lubomirski, chorąży wielki koronny [Urzednicy centralni, s. 28 nr 27; urzędował w 1676 r., był też opatem tynieckim i komandorem maltańskim; J. Łukaszewicz myli go ze Stanisławem Hierakliuszem Lubomirskim, marszałkiem wielkim w latach 1676-1702].

Dochody parafii pochodziły z gruntów uprawnych, łąk, prawa połowu ryb w jeziorach *Jelonek* i *Wygorzal* oraz na rzece Warcie, dziesięciny, mesznego z Chrzanowa. Z parafią był powiązany kościół w Komorzcu, wzmiankowany z końca XVII w.

Polonia Maior – fontes

O szkole lakonicznie informują wizytacje z lat 1610, 1682 (rektor Grzegorz). O szpitalu krótko wspomniano w 1683 r.

Lit.: Łukasiewicz J., *Krótki opis historyczny kościołów*, t. II, s. 207-209; Nowacki J., *Dzieje archidiecezji*, t. II, s. 400;

[plebani]

1559 r. – Seweryn Węgorzewski [Nowacki J., *Dzieje archidiecezji*, t. II, s. 400];

1595 r. – Jan Rykowicz [Łukasiewicz J., *Krótki opis historyczny kościołów*, t. II, s. 208];

1675-1676 – Dąbrowski [ks. grodz. Pyzdry 55, k. 307v, 389-389v, 649-649v];